

Konwencja o różnorodności biologicznej z Rio de Janeiro z 5.06.1992 r.,
Dz. U. z 2002 r. Nr 184 poz. 1532.

Deklaracja z Rio de Janeiro w sprawie środowiska i rozwoju, Dz. U. nr 53,
poz. 238 z 10.05.1996.

Konwencja wiedeńska o prawie traktatów z 23.05.1969 r., Dz. U. 1990 nr
74, poz. 439.

**THE ECONOMIC CRISIS A THREAT TO RELIGIOUS
SAFETY IN THE WORLD
KRYZYS GOSPODARCZY ZAGROŻENIEM BEZPIECZEŃSTWA
RELIGIJNEGO W ŚWIECIE**

dr Robert Dębiński

Wyższa Szkoła Gospodarki Euroregionalnej
im. Alcide De Gasperi w Józefowie
porucznik.debinski@simplusnet.pl

ABSTRACTS

The modern economic crisis is a topic that has notoriously been appearing on the front pages of newspapers and news sites for the past few years. Country leaders struggle to deal with the effects of the crisis, journalists spread news about their achievements, but in the background, in relative obscurity the tragedies of people play out. The situation repeats itself, as it was the case with the great economic crisis of 1923-1933. Back then, no attention was paid to other important events that had been occurring in the world concurrently. The same is true today. The public opinion pays no notice, the media gloss over, the journalists cherry-pick information. In this way, the tragedies of thousands of persecuted and murdered Christians have been pushed into the background of the modern global crisis. Furthermore, in Poland there are cases when the rules of religious safety are broken. Alongside the crisis, there is abuse or even violation of the law. Often such actions are aimed at Christians, especially those of the Roman Catholic faith. They are presented as people who are worse, of a different sort. They are made the subject of ridicule and forced jokes.

Currently, the most popular and medial topic in Poland is that of pedophilia in Church. The guilty must be punished. However, what if there is no guilt? What if one is innocent, but was simply slandered?

Those who have not been found guilty with a binding judgment of the court should not be declared in public as guilty of committing a crime and treated as criminals. This regulation also concerns clergymen. Even so, journalists continue to ignore this rule. They pass judgment on clergymen, bypassing the independent and impartial court. They accuse and sentence to social invisibility.

Tematem, który notorycznie pojawia się od kilku lat na pierwszych stronach gazet i w serwisach informacyjnych, jest współczesny kryzys światowy. Kiedy przywódcy państw próbują zaradzić skutkom kryzysu, a dziennikarze na łamach mediów informują o ich osiągnięciach, w cieniu, bez rozgłosu rozgrywają się dramaty ludzi. Sytuacja powtarza się, jak to już miało miejsce w przypadku wielkiego kryzysu gospodarczego w latach 1923-1933 – nie zwracano uwagi na inne ważne wydarzenia, które dokonywały się równoległe w świecie. Tak dzieje się i dziś. Opinia publiczna nie zauważa, media pomijają, dziennikarze dokonują selekcji informacji. W ten sposób w cieniu współczesnego kryzysu światowego znalazł się dramat tysięcy prześladowanych i mordowanych chrześcijan. Także w Polsce zdarzają się przypadki kiedy to łamane są zasady bezpieczeństwa religijnego. Przy okazji kryzysu dochodzi do nadużyć, czy nawet do łamania prawa. Często tego typu zachowania skierowane są w stosunku do chrześcijan w szczególności wyznania rzymskokatolickiego. Przedstawia się ich jako ludzi gorszych, innej kategorii. Czyni się z nich przedmiot drwin i wymuszonych żartów.

Obecnie w Polsce popularnym i medialnym tematem jest pedofilia w Kościele. Winny musi ponieść karę. Jednak co dzieje się w przypadku braku winy? Jeżeli ktoś jest niewinny, a został zwyczajnie pomówiony?

Nikt, kto nie został skazany prawomocnym wyrokiem sądu, nie może być publicznie przedstawiany jako winny popełnienia przestępstwa i traktowany jako przestępca. Przepis ten dotyczy także osoby duchownej. Tymczasem dziennikarze lekceważą tę zasadę. Sami orzekają o winie osoby duchownej z pominięciem niezależnego, bezstronnego i niezawisłego sądu. Oskarżają i skazują na społeczny niebyt.

KEY WORDS

presumption of innocence, Christians, discrimination, persecution, pedophilia

domniemanie niewinności, chrześcijanie, dyskryminacja, prześladowanie, pedofilia;

WPROWADZENIE

Kiedy świat był zaangażowany w przezwyciężanie wielkiego kryzysu gospodarczego w latach 1923-1933 nie zwracano uwagi na inne ważne wydarzenia, które się dokonywały i kosztowały tragedie milionów ludzi. Dopiero historia oceniła wagę wielkiego kryzysu gospodarczego oraz wydarzeń dramatycznych, które dokonywały się w tym samym czasie. W tamtym czasie pozostawały jednak niezauważone przez opinię publiczną.

Tak dzieje się i współcześnie. Przywódcy państw i społeczności międzynarodowe żyją problemami gospodarki i finansów, zaś pomijają problemy innej natury. Opinia publiczna nie zauważa, media pomijają, dziennikarze dokonują selekcji informacji na pierwszoplanowe, drugoplanowe i nieistotne. W ten sposób w cieniu współczesnego kryzysu światowego znalazł się dramat milionów prześladowanych i mordowanych chrześcijan.

W wielu miejscach na świecie chrześcijanin nie może czuć się bezpieczny ze względu na wyznawaną religię. Przykładem są takie kraje jak: Egipt, Syria, Nigeria, gdzie pod pretekstem konfliktu zbrojnego masowo giną wyznawcy Chrystusa Pana. Także w Polsce zdarzają się przypadki kiedy to łamane są zasady bezpieczeństwa religijnego. Skupiając się na kryzysie światowym, pomija się lub nie zauważa innych kwestii, a jeżeli już są dostrzegane, to niekiedy przedstawia się je bardzo wybiórczo, w zniekształconej czy wręcz zmanipulowanej formie. Przy okazji kryzysu – tematu, który absorbuje opinię publiczną – dochodzi do nadużyć, a nawet do łamania prawa.

Obecnie w Polsce popularnym i medialnym tematem jest pedofilia w Kościele. W tym opracowaniu nie będzie rozstrzygana kwestia winy i jej braku w stosunku do osób duchownych. O tym decyduje sąd. Jednak niektórzy dziennikarze, nie czekając na orzeczenie sądu, sami publicznie oskarżają i skazują osobę.

Niniejsze opracowanie ma na celu zwrócenie uwagi na powyższy problem, jak również na wielki dramat milionów chrześcijan, którzy ze względu na wyznawaną wiarę są prześladowani, dyskryminowani, a nawet mordowani.

W czasach przezwyciężania kryzysu gospodarczego, w dobre praw człowieka (Pokruszyński, 2013), prawo do wolności myśli, sumienia i religii, powinny być przestrzegane przez wszystkie państwa. W XXI wieku męczeństwo za wiarę powinno należeć do bezpowrotnej przeszłości. Jednak ono nadal trwa i powiększa się, sprawiając, że bezpieczeństwo religijne w świecie poważnie jest zagrożone.

POJĘCIE KRYZYSU

Kryzys – sytuacja niekorzystna dla kogoś lub czegoś (Szymczak [red.], 1978, s. 1066). Kryzys – moment, okres przełomu, przesilenie, decydujący zwrot; okres załamania gospodarczego. Termin pochodzący z języka greckiego „krisis” oznacza odsiew, wybór, rozstrzygnięcie od „krinein” – odsiewać, rozdzielać, wybierać, decydować, sądzić (Kopaliński [red.], 1968, s. 417).

W ekonomii kryzys oznacza załamanie się procesu wzrostu gospodarczego, poważne naruszenie stanu równowagi gospodarczej i regres w rozwoju ekonomicznym kraju; w kapitalizmie zjawisko nieodłącznie związane z systemem gospodarczym stanowiące jedną z faz cyklu koniunkturalnego (Łąkowski [red.], 1982, s. 383).

Słowo „kryzys” wydaje się być jednym z najczęściej używanych pojęć w obecnych czasach. Być może dlatego tak dzieje się, że codzienność dostarcza wielu okazji do tego, aby człowiek sądził, że czas współczesny, w którym żyje jest rzeczywiście czasem kryzysowym. Wystarczy wejść w kontakt z jakimkolwiek środkiem „masowego przekazu”, aby zostać skonfrontowanym z takim, czy innym zdarzeniem, które zasługuje na miano kryzysowego. Być może jest tak dlatego, że w polskiej rzeczywistości nie obowiązuje już od lat swoiste embargo na informację o ludzkiej biedzie, cierpieniu, patologii. Być może jest tak i dlatego, że trudna, kryzysowa rzeczywistość spotyka się z jakimś rodzajem „mody” na słowo, na takie spostrzeganie świata, na szczególną wrażliwość na określone obszary społecznego cierpienia. Ponadto nie ma dnia, w którym media nie przypominałyby, że świat tkwi w kryzysie gospodarczym.

RODZAJE I CHARAKTERYSTYKA KRYZYSU

Od właściwego rozpoznania powodów i rodzaju kryzysu zależy skuteczność i szybkość jego stłumienia. Oczywiście nie ma dwóch takich samych kryzysów. Jednak można spróbować podzielić je na szersze kategorie i usystematyzować. Kryzys można podzielić według źródeł pochodzenia, miejsca wystąpienia, czasu trwania, czy tego, kto lub co ponosi odpowiedzialność za jego wystąpienie. Można także kryzys grupować według możliwości (prawdopodobieństwa) zaistnienia, rodzaju szkód, jakie może spowodować, czy też tego, jak duże zainteresowanie wywoła wśród przedstawicieli mass mediów.

Wyróżnić można wiele rodzajów kryzysu dotyczących różnych dzie-

zin życia i działalności człowieka. Jako przykład wskazać należy m.in. (Petrozolin-Skowrońska [red.], 1996, s. 586):

- kryzys polityczny – załamanie się realizacji określonej polityki i utrata przez grupę rządzącą przyzwolenia społecznego;
- kryzys rządowy – upadek rządu w wyniku udzielenia mu przez parlament wotum nieufności; otwiera fazę negocjacji międzypartyjnych, których celem jest utworzenie nowego rządu;
- kryzys parlamentarny – utrata większości przez partię lub koalicję rządzącą, prowadząca do konieczności rozpisania nowych wyborów;
- kryzys społeczny – skumulowany stan napięć i konfliktów społecznych, których nie rozwiązanie na czas powoduje przerwanie dotychczasowego cyklu rozwojowego społeczeństwa, w odróżnieniu od konfliktów społecznych, które naruszają jego ewolucyjny rozwój, ale go nie dezorganizują;
- kryzys naukowy – sytuacja w której istniejące teorie nie są w stanie wyjaśnić nowo odkrytych faktów;
- kryzys medyczny – najcięższy okres w przebiegu choroby, przesilenie;
- kryzys kultury – sytuacja, w której następuje upadek dotychczasowych wartości, a nie wykształcają się jeszcze nowe, które mogłyby zająć ich miejsce;
- kryzys gospodarczy – okres załamania gospodarczego, w którym spada produkcja i dochody, a bezrobocie wzrasta.

Pojęcie „kryzys” posiada zawsze konotację negatywną. W języku potocznym służy określaniu różnych sytuacji, których wspólnym mianownikiem jest aspekt zagrożenia. Tak więc poza wyżej wymienionymi przykładami mówi się także o kryzysie wartości, kryzysie wiary, kryzysie rodziny, kryzysie finansów publicznych, kryzysie terroryzmu, kryzysie międzynarodowym, kryzysie światowym i wielu innych zdarzeniach posiadających aspekt zagrożenia i załamania, które można wpisać na listę pod wspólnym tytułem – kryzys.

KRYZYS ŚWIATOWY

Z pierwszym wielkim kryzysem gospodarczym świat zetknął się w latach 1923 – 1933. Był to najostrzejszy kryzys, który spowodował zmniejszenie produkcji przemysłowej świata.

Jesienią 1929 r. rozpoczął się wielki kryzys gospodarczy, największe za-

łamanie gospodarcze świata w XX w. Objęło wszystkie kraje i dziedziny ich gospodarki. Przejawiało się długotrwałym i głębokim spadkiem produkcji przemysłowej, masowym bezrobociem. Spowodowało poważne zmiany polityczne. Doprowadziło do ogromnej spekulacji akcjami, których wartość nominalna przekroczyła wielokrotnie ich wartość rynkową. Handel międzynarodowy na skutek kurczenia się popytu, przenosił kryzys z kraju do kraju. Przebieg jego zależał od stopnia rozwoju gospodarczego. Bardziej odczuły go kraje gdzie dominował przemysł. Kryzys charakteryzował się przede wszystkim spadkiem produkcji i zatrudnienia. W krajach gdzie przeważało rolnictwo, głównym przejawem kryzysu był poważny spadek cen (Nowa, 1996, s. 588).

Rezultatem załamania produkcji i wymiany międzynarodowej był kryzys systemów walutowych, bankowości i skarbowości państw. Tradycyjnie przyjmuje się, że kryzys ujawnił się w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej. Pierwszy krach na giełdzie nowojorskiej, tzw. krach na Wall Street, miał miejsce 24 października 1929, kiedy to gwałtownie spadły ceny praktycznie wszystkich akcji, pociągając za sobą łańcuch bankructw i zadłużeń. Następnie rozprzestrzenił się stopniowo na prawie wszystkie kraje. W sprzedaży znalazło się 13 mln akcji (ich wartość spadła wówczas o połowę). Poszczególne kraje wobec zagrożenia bilansu płatniczego odchodziły od systemu waluty złotej. Zawieszenie płatności zagranicznej w złocie przeniosło załamanie na gospodarki kolejnych krajów. Systemy bankowe przeżywały kryzys na skutek trudności przedsięwzięciach ze spłatą kredytów. Wiosną 1931 r. ogłosiły swą niewypłacalność austriackie banki. W 1932 r. niemal wszystkie banki amerykańskie zostały zamknięte (Davies, 2003, s. 1026; Zyblikiewicz, 2004, s. 121). Oznaki ożywienia pojawiły się dopiero około 1933 r. Najszybciej z zapaści gospodarczej wyszło USA. W następnych latach kryzys został przełamany w kolejnych państwach.

Drugim wielkim kryzysem gospodarczym, który wstrząsnął światem, jest obecny przeżywany w XXI w. Współczesny kryzys gospodarczy, któremu początek dała zapaść na rynku pożyczek hipotecznych wysokiego ryzyka rozpoczął się w 2007 r. Ujawnił się w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej, po czym przetoczył się przez większość krajów na świecie, szczególnie wysoko rozwiniętych. Podobnie jak było w latach 1923 – 1933, stał się jednym z największych kryzysów, jakie dotknęły gospodarkę światową. Również skutki jego okazały się bardzo dotkliwe zarówno w sferze mikro, jak i makroekonomicznej.

Od połowy lat 90. do 2006 r. w USA obowiązywały bardzo niskie stopy

procentowe. Duże ożywienie gospodarcze, które temu towarzyszyło doprowadziło do znacznej akcji kredytowej kredytów hipotecznych wysokiego ryzyka. Produkty hipoteczne cechowały się niskimi wstępnymi stopami procentowymi, rosnącymi znacznie po zakończeniu okresu początkowego, co sprawiało, że były atrakcyjne dla konsumentów ustanawiających nową hipotekę (Adamczyk, 2012, s. 21). W latach 2006-2007 jednocześnie wzrosły stopy procentowe i zmalała wartość nieruchomości, co doprowadziło do tego, że wielu kredytobiorców nie było w stanie dłużej spłacać swoich kredytów, a banki miały coraz niższe wpływy z rat kredytowych i coraz mniejsze możliwości udzielania nowych kredytów. Po pewnym czasie zaczęto zauważać, że zbyt duża dostępność produktów hipotecznych, zwłaszcza kredytów udzielanych osobom o zbyt niskiej zdolności kredytowej, doprowadziła do tego, że praktycznie każdy mógł dostać kredyt i niestety znacząca liczba kredytobiorców nie poradziła sobie z jego terminową spłatą (Borcuch, 2009, ss. 133-134). Kłopoty kredytobiorców uniemożliwiające im spłatę zaciągniętych wcześniej kredytów wynikały również z faktu zwolnienia gospodarki amerykańskiej pociągającej za sobą wzrost bezrobocia. Te czynniki wywołały spadek rynkowych cen papierów wartościowych, co spowodowało dokonanie przez banki inwestycyjne ich przeceny (Ostałecka, 2009, s. 10; por. SitekP, 2013).

Kryzys, który początkowo wystąpił na amerykańskim rynku mieszkaniowym, przekształcił się w globalny kryzys gospodarki światowej, którego rozmiary porównuje się z wielkim kryzysem z lat 1929-1933. Bardzo trudno jest znaleźć jednoznaczną odpowiedź na pytanie, jaki wpływ ma globalny kryzys finansowy na całą gospodarkę światową.

W CIENIU WIELKIEGO KRYZYSU GOSPODARCZEGO 1923 – 1933 R.

Dokonana po wyżej charakterystyka pierwszego, wielkiego kryzysu gospodarczego, jak i obecnego, ukazuje pierwszoplanowe problemy i zainteresowania społeczeństw. Jakie tematy były najważniejsze, co znajdowało odzwierciedlenie w mediach, czym żyła opinia publiczna, jakie kłopoty przewijały się i przewijają nadal w funkcjonowaniu państw, rodzin i poszczególnych osób.

Kiedy świat był zaangażowany w przezwyciężanie wielkiego kryzysu gospodarczego w latach 1923-1933 nie zwracano uwagi na inne ważne wydarzenia, które dokonywały się, a kosztowały tragedie milionów ludzi. Dopiero historia oceniła wagę wielkiego kryzysu gospodarczego oraz wy-

darzeń dramatycznych, które dokonywały się w tym samym czasie. Jednak wtedy były niezauważane przez opinię publiczną.

Do takich wydarzeń dokonujących się równolegle z przewyżnianiem skutków wielkiego kryzysu gospodarczego należy wielki terror w Rosji Bolszewickiej. W latach 30. XX wieku Lenin, później Stalin szczególnie nasilili terror policyjny w celu wprowadzenia i ugruntowania komunizmu. W efekcie zaplanowanych i zorganizowanych represji zamordowano miliony niewinnych ludzi (Davies, 2003, ss. 1022-1025; Nowa, 1997, s. 1056; Breński i Oleksiuk, 2010, ss.77-94).

Kolejnym wydarzeniem, a raczej tragedią rozgrywającą się w cieniu wielkiego kryzysu gospodarczego, był wielki głód na Ukrainie. Miał miejsce w latach 1932 – 1933 (Nowa, 1997, s. 541). Klęska głodu szczególnie nasilenie przybrała na terytorium ówczesnej Ukraińskiej Socjalistycznej Republiki Radzieckiej. Była konsekwencją wprowadzonej przez kierownictwo Komunistycznej Partii Związku Radzieckiego i władze państwowe Związku Radzieckiego polityki przymusowej kolektywizacji rolnictwa i bezwzględnej egzekucji przez organy państwowe ZSRR narzuconych chłopom obowiązkowych, nieodpłatnych kontyngentów dostaw produktów rolnych w wymiarze przekraczającym możliwości produkcyjne wsi. Według różnych szacunków spowodował śmierć od co najmniej 3,3 do 6-7 milionów ludzi (Davies, 2003, s. 1024).

Następnym wydarzeniem, które miało miejsce w cieniu wielkiego kryzysu gospodarczego było dojście Hitlera do władzy. Dn. 30 stycznia 1933 r. objął urząd kanclerza Rzeszy. Momentem kluczowym dla jego partii był właśnie kryzys gospodarczy w 1929 r., wówczas bowiem wyborcy zwrócili się w stronę dwóch skrajnych partii – komunistów i narodowych socjalistów. Jego partia po wyborach we wrześniu 1930 r. stała się najpierw drugą, a potem pierwszą frakcją w parlamencie (po utworzeniu w 1931 sojuszu z niemieckimi ugrupowaniami prawicowymi (Nowa, 1995, s. 778).

Nie zwracano również uwagi na rodzące się zagrożenie związane z wybuchem II wojny światowej w niedalekiej przyszłości. Kiedy to miliony ludzi doświadczyć miało tragedii i wszelkiego rodzaju kryzysu wiary, nadziei, miłości, rodziny, człowieczeństwa, zaufania, wartości.

WSPÓŁCZESNY KRYZYS ŚWIATOWY, A PRZEŚLADOWANIE CHRZEŚCIJAN

Dyżurnym tematem, który notorycznie pojawia się od kilku lat na pierwszych stronach gazet i w różnych serwisach informacyjnych jest

współczesny kryzys światowy. Sytuacja powtarza się, jak to już miało miejsce w przypadku wielkiego kryzysu gospodarczego w latach 1923-1933 – nie zwracano uwagi na inne ważne wydarzenia dokonujące się w świecie. Tak dzieje się i współcześnie. Przywódcy państw i społeczności międzynarodowe żyją problemami gospodarki i finansów, zaś pomijają problemy innej natury. Opinia publiczna nie zauważa, media pomijają, dziennikarze dokonują selekcji informacji na pierwszoplanowe, drugoplanowe i nieistotne. W ten sposób w cieniu współczesnego kryzysu światowego znalazł się dramat tysięcy prześladowanych i mordowanych chrześcijan.

To nie pierwsze wieki chrześcijaństwa obfitowały w największą liczbę męczenników. To XX wiek był najkrwawszym okresem w historii Kościoła. Od 1900 do 2000 roku zabito 45,5 mln chrześcijan. Papież Jan Paweł II powiedział, że XX wiek był najkrwawszym okresem prześladowań ludzi za wiarę w Pana Jezusa Chrystusa. Niestety nowe tysiąclecie nie zapowiada poprawy sytuacji chrześcijan.

W XXI wieku chrześcijanie nadal są najbardziej narażeni na ataki ze strony przedstawicieli licznych systemów ideologicznych, totalitarnych, a także religijnych. W czasach współczesnych w ponad 70 krajach świata dochodzi do dyskryminacji, uwięzień, tortur, szykan, a także śmierci chrześcijan ze względu na wyznawanie wiary w Jezusa Chrystusa. Oznacza to, że w co trzecim kraju nie istnieje wolność religijna. Specjaliści szacują, że 200 milionów chrześcijan rocznie jest krwawo i brutalnie prześladowanych z powodu wyznawanej wiary. Często stają oni w obliczu utraty życia. Zaś 350 milionów chrześcijan poddawanych jest mniej groźnym dla ich życia represjom (Prześladowani, 2008, ss. 6-7).

Egzekucje chrześcijan nadal mają miejsce, a cywilizowane kraje Zachodu rzadko mówią o tym problemie. W 2006 roku życie za wiarę w Chrystusa Pana i Jego Kościół straciło 170 tysięcy wiernych, w tym 24 misjonarzy. Chrześcijaństwo jest religią, która najboleśniej doświadcza prześladowania i dyskryminacji na wszystkich kontynentach świata (Korczyński, 2007).

We współczesnym świecie istnieją trzy kluczowe zjawiska, które bezpośrednio zagrażają bezpieczeństwu religijnemu. Pierwszym z nich jest islam. Zagrożenie, jakie stanowią fundamentaliści islamscy, ma określone, straszliwe konsekwencje dla wspólnot chrześcijańskich, zwłaszcza w krajach muzułmańskich. Nierespektujące innych religii niż islam muzułmańskie prawo szariat u wprowadzane w coraz większej liczbie krajów nie dotyczy wyłącznie państw Półwyspu Arabskiego, ale też Nigerii, Sudanu,

Pakistanu, czy Afganistanu. Okrutne kary, nie wyłączając wyroków śmierci, są wymierzane za konwersję, czyli zmianę religii na inną niż islam, a także za obrazę proroka Mahometa. Zarzut uszkodzenia Koranu może skończyć się dożywotnim więzieniem.

Drugim zjawiskiem i niebezpieczeństwem dla pokoju są radykalne ruchy hinduistów i buddystów, pomimo funkcjonującego w świadomości społecznej obrazu mnicha tybetańskiego jako pacyfisty i altruisty. Kraje, których dotyczy ten problem, to Sri Lanka oraz Indie. Fanatycy buddyjscy i hinduscy prześladują chrześcijan przy aprobacie władz.

Trzecim zjawiskiem, które bezpośrednio zagraża bezpieczeństwu religijnemu, są dyktatorskie reżimy współczesnych czasów. Kontrole policji religijnej, szpiegowanie i donosicielstwo utrudniają życie codzienne i praktyki religijne w takich państwach jak: Chiny, Wietnam, Zimbabwe, Birma, czy Białoruś (Korczyński, 2007).

Powyższe przykłady ukazują, jak bardzo łamane jest w świecie prawo do wolności religijnej, a przecież jest ono gwarantowane konwencjami międzynarodowymi. Powszechna Deklaracja Praw Człowieka z 1948 r. stanowi: „Każda osoba ma prawo do wolności myśli, sumienia i religii; prawo to obejmuje wolność zmiany swej religii lub przekonań, jak również wolność manifestowania swej religii lub przekonań, indywidualnie lub wspólnie z innymi, publicznie lub prywatnie, poprzez nauczanie, praktyki religijne, sprawowanie kultu i rytuałów” (art.18, Powszechnej). Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych z 1966 r. potwierdza zapis Deklaracji z tą różnicą, że posiada on charakter wiążący państwa-strony, a nie deklaratoryjny oraz prezentuje prawa w sposób bardziej szczegółowy:

„1. Każdy ma prawo do wolności myśli, sumienia i wyznania. Prawo to obejmuje wolność posiadania lub przyjmowania wyznania lub przekonań według własnego wyboru oraz do uzewnętrzniania indywidualnie czy wspólnie z innymi, publicznie lub prywatnie, swej religii lub przekonań przez uprawianie kultu, uczestniczenie w obrzędach, praktykowanie i nauczanie.

2. Nikt nie może podlegać przymusowi, który stanowiłby zamach na jego wolność posiadania lub przyjmowania wyznania albo przekonań według własnego wyboru.

3. Wolność uzewnętrzniania wyznania lub przekonań może podlegać jedynie takim ograniczeniom, które są przewidziane przez ustawę i są ko-

nieczne dla ochrony bezpieczeństwa publicznego, porządku, zdrowia lub moralności publicznej albo podstawowych praw i wolności innych osób.

4. Państwa Strony niniejszego Paktu zobowiązują się do poszanowania wolności rodziców lub, w odpowiednich przypadkach, opiekunów prawnych do zapewnienia swym dzieciom wychowania religijnego i moralnego zgodnie z własnymi przekonaniem” (art. 18, Międzynarodowy).

Umowy międzynarodowe gwarantują prawo do wolności myśli, sumienia i religii. Zobowiązują państwa do jego respektowania. Jednak w wielu miejscach na świecie jest ono nagminnie i z premedytacją łamane. Główny problem przedstawiany opinii publicznej stanowi kryzys gospodarczy, który zagraża światu. Pomija się, a może świadomie lekceważy inny problem, a mianowicie prześladowania chrześcijan i łamanie konwencji międzynarodowych gwarantujących prawo do wolności myśli, sumienia i religii. Bezpieczeństwo religijne w wielu miejscach na świecie jest zagrożone, a nawet nie występuje. Jeżeli państwa nie gwarantują wszystkim swoim obywatelom bezpieczeństwa religijnego, to stopniowo będą ich także pozbawiać innych kategorii bezpieczeństwa. Z czasem takie działania mogą zagrozić nawet pokojowi światowemu.

PRZEJAWY BRAKU BEZPIECZEŃSTWA RELIGIJNEGO W POLSCE

W wielu miejscach na świecie chrześcijanin nie może czuć się bezpieczny ze względu na wyznawaną religię. Także w Polsce zdarzają się przypadki kiedy to łamane są zasady bezpieczeństwa religijnego. Skupiając się na kryzysie światowym pomija się lub nie zauważa innych kwestii, a jeżeli są dostrzegane, to niekiedy przedstawia się je bardzo wybiórczo, w zniekształconej formie, czy wręcz dokonuje się pewnej manipulacji. Przy okazji kryzysu – tematu, który absorbuje opinię publiczną – dochodzi do nadużyć, czy nawet do łamania prawa. Niestety często tego typu zachowania dotyczą chrześcijan w szczególności wyznania rzymskokatolickiego. Przedstawia się katolików jako ludzi gorszych, innej kategorii, czyni się z nich przedmiot drwin i wymuszonych żartów.

Powszechna Deklaracja Praw Człowieka w art. 1 stanowi: „Wszystkie istoty ludzkie rodzą się wolne i równe w godności i prawach (...)”. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej zaś gwarantuje: „Przyrodzona i niezbywalna godność człowieka stanowi źródło wolności i praw człowieka i obywatela. Jest ona nienaruszalna, a jej poszanowanie i ochrona jest obowiązkiem władz publicznych” (art. 30, Konstytucji). W innym miejscu

ustawa zasadnicza stanowi: „Nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny” (art. 32 ust. 2, Konstytucji). Zapis ten stanowi otwarty katalog, świadczy o tym sformułowanie „z jakiegokolwiek przyczyny” – czyli również z powodów religijnych. Zakaz dyskryminacji skierowany jest nie tylko do organów władzy publicznej. Dotyczy wszystkich także osoby fizyczne i prawne. Przykładem takiej dyskryminacji występującej też w Polsce jest napiętnowanie, a niekiedy zwalnianie pracownika z powodu krzyżyka, który nosi na szyi. Innym przykładem są sytuacje, kiedy to pracodawca stawia jako warunek podjęcia pracy przez kandydata przynależność do określonego wyznania lub zerwanie łączności z Kościołem, czy innym związkiem wyznaniowym do którego należy dana osoba.

Obecnie w Polsce popularnym i medialnym tematem jest pedofilia w Kościele. W tym opracowaniu nie będzie rozstrzygana kwestia winy i jej braku w stosunku do osób duchownych. O tym decyduje sąd, a winny musi ponieść karę. Jednak co dzieje się w przypadku braku winy? Jeżeli ktoś jest niewinny, a został zwyczajnie pomówiony? Nie ulega wątpliwości, że niektórzy duchowni nie postępują właściwie i ściągają na siebie krytykę mediów i społeczeństwa. Jednak część dziennikarzy, nie czekając na orzeczenie sądu, publicznie oskarża i samodzielnie skazują osobę duchowną. Konstytucja Rzeczypospolitej stanowi: „Każdego uważa się za niewinnego, dopóki jego wina nie zostanie stwierdzona prawomocnym wyrokiem sądu” (art. 42 ust. 3, Konstytucji). Zapis ten stanowi fundamentalną i uniwersalną zasadę prawa karnego – zasadę domniemania niewinności. Nikt, kto nie został skazany prawomocnym wyrokiem sądu, nie może być publicznie przedstawiany jako winny popełnienia przestępstwa i traktowany jako przestępca. Przepis ten dotyczy także osoby duchownej. Domniemanie niewinności oznacza, że oskarżonemu należy udowodnić winę (Winczorek, 2008, s. 106). Tymczasem dziennikarze lekceważą tę zasadę. Sami orzekają o winie osoby duchownej z pominięciem niezależnego, bezstronnego i niezawisłego sądu (art. 45 ust. 1, Konstytucji). Wydają wyrok i skazują na społeczny niebyt. Podają opinii publicznej imię i pełne nazwisko, a nie pierwszą jego literę, prezentują wizerunek, strony rodzinne, środowisko pracy, gdy w przypadku osądzonych i skazanych przestępców, niekiedy recydywistów, wielokrotnych morderców, mafiosów stosuje się zasadę ochrony wizerunku i zapewnia anonimowość. A wszystko dokonuje się w majestacie prawa, przy pomijaniu konstytucyjnej zasady, że „wszyscy są wobec prawa równi. Wszyscy mają prawo do równego traktowania

przez władze publiczne” (art. 32 ust. 1, Konstytucji). Takie przypadki są bardzo niepokojące. Stanowią dowód na łamanie zasady bezpieczeństwa religijnego w Polsce.

Wszystko dokonuje się w czasie, kiedy trwa walka ze skutkami kryzysu gospodarczego. Opinia publiczna zaangażowana w przewyższanie kryzysu światowego nie zwraca uwagi na inny problem – że w cieniu kryzysu narasta prześladowanie chrześcijan. Bezpieczeństwo religijne w świecie jest zagrożone.

PODSUMOWANIE

W XXI wieku najwyższą wartością ludzkości na kuli ziemskiej, w powietrzu i kosmosie jest bezpieczeństwo, które w swojej istocie daje stabilizację, rozwój, porządek społeczny i szczęście (Pokruszyński, 2012, s. 61).

Bezpieczeństwo jest naczelną potrzebą człowieka i grup społecznych, a także podstawową potrzebą państw i systemów międzynarodowych. Jego brak wywołuje niepokój i poczucie zagrożenia. Człowiek, grupa społeczna, państwo, organizacja międzynarodowa starają się oddziaływać na swoje otoczenie zewnętrzne i sferę wewnętrzną, by usunąć, a przynajmniej oddalać zagrożenia, eliminując własny lęk, obawy, niepokój i niepewność. Zagrożenia mogą być skierowane na zewnątrz i do wewnątrz; tak samo powinny być skierowane działania w celu ich likwidowania (Rotfeld, 1986, ss. 14-15).

Kryzys to zdarzenie nagle lub narastające, zagrażające życiu, zdrowiu, mieniu lub środowisku człowieka, przeciwstawienie się któremu wymaga sił i środków przekraczających lokalne możliwości. To inaczej układ wydarzeń powodujący wzrost zagrożenia na określonym obszarze lub uniemożliwiający normalne funkcjonowanie.

Kryzys to sytuacja, w której istnieje zagrożenie dla podstawowych wartości, interesów i celów osób i grup społecznych, organizacji lub zagrożone są prawa i swobody obywateli, ich życie i mienie.

Kryzys jest kulminacją konfliktów w różnych dziedzinach życia społecznego. Konflikty te są wszechobecne, nieuniknione, tkwią bowiem w strukturze społeczeństwa.

Każde poważne zagrożenie wymaga działania. Celowe działanie poprzedza rozstrzygnięcie, wybór, decyzja. Ich brak powoduje, że sprawy idą coraz gorzej lub w złym kierunku, czasami wymykają się spod kontroli. Konieczna jest wtedy zdecydowana interwencja. Dlatego wszelkiego rodzaju organizacje państwowe i międzynarodowe powinny czuwać nad

bezpieczeństwem szeroko pojętym każdego człowieka.

Wcześniej totalitaryzm XX wieku z komunizmem na czele, obecnie fundamentalizm i fanatyzm religijny, zwłaszcza islamski (ale też hinduski w Indiach i buddyjski w Sri Lance) – z mniejszą lub większą siłą uderzają w chrześcijan. Liczba męczenników we współczesnych czasach dawno już przekroczyła rozmiarami czasy prześladowań w pierwszych wiekach chrześcijaństwa w Cesarstwie Rzymskim.

Opinia publiczna zaangażowana w przewyżnianie kryzysu światowego nie zwraca uwagi na problem, że w cieniu kryzysu narasta dyskryminacja, prześladowanie, a także mordowanie chrześcijan. Chrześcijanie są dyskryminowani w wielu miejscach na świecie, również w Europie. Przypadki dyskryminacji zdarzają się też w Polsce. Chrześcijan – w szczególności wyznania rzymskokatolickiego – przedstawia się jako ludzi gorszych, innej kategorii, czyni się z nich przedmiot drwin i wymuszonych żartów.

Umowy międzynarodowe gwarantują każdemu człowiekowi prawo do wolności myśli, sumienia i religii. Zobowiązują państwa do jego respektowania. Jednak w wielu miejscach na świecie jest ono nagminnie i z premedytacją łamane. Główny problem przedstawiany opinii publicznej stanowi kryzys gospodarczy, który zagraża światu. Pomija się, a może świadomie lekceważy inny problem, a mianowicie prześladowania chrześcijan i łamanie konwencji międzynarodowych gwarantujących prawo do wolności myśli, sumienia i religii. Zachowań karygodnych dokonujących się w cieniu współczesnego kryzysu światowego. Bezpieczeństwo religijne w wielu miejscach na świecie jest poważnie zagrożone, a nawet już nie występuje. Jeżeli państwa nie gwarantują wszystkim swoim obywatelom bezpieczeństwa religijnego, to stopniowo będą ich także pozbawiać innych kategorii bezpieczeństwa. Z czasem takie działania mogą zagrozić nawet pokojowi światowemu. Obowiązkiem wspólnoty międzynarodowej jest dyscyplinowanie państw, w których pojawia się cierpienie ludzi w tym przypadku milionów chrześcijan. Organizacje międzynarodowe powinny strzec i w przeróżny sposób zabiegać o poszanowanie należnych każdemu człowiekowi praw. Jest nie dopuszczalne milczenie, czy wręcz udawanie, że problem nie istnieje, gdy cierpią niewinni ludzie w tym dzieci. Jeżeli będzie przyzwolenie wspólnoty międzynarodowej na lekceważenie zasad bezpieczeństwa religijnego w świecie, to z czasem może zostać zlekceważone bezpieczeństwo narodowe poszczególnych państw, bezpieczeństwo międzynarodowe, a także bezpieczeństwo w wymiarze globalnym.

REFERENCES

- Adamczyk M. (2012). Współczesny kryzys finansowy – przyczyny i konsekwencje dla gospodarki światowej. W: Wyzwania gospodarki globalnej. Prace i Materiały Instytutu Handlu Zagranicznego Uniwersytetu Gdańskiego 2012, nr 31, ss. 13-29.
- Borcuch A. (2009). Globalny system pieniężny. Warszawa: Wydawnictwo CeDeWu.
- Breński, W., Oleksiuk, A. (2010). Russian and Ukrainian Economy at the Turn of 20th and 21st Century in the Light of Political and Economical Conditions. Together or Alone? Kwartalnik poświęcony potrzebom nauki i praktyki 2010 Nr 3 (47). OPTIMUM Studia Ekonomiczne, Białystok: Wydawnictwo Uniwersytetu Białostockiego.
- Davies N. (2003). Europa rozprawa historyka z historią. Kraków: Wydawnictwo Znak.
- Encyklopedia Popularna PWN. (1982). R. Łąkowski (red.). Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Korczyński T. (2007). Prześladowani i zapomniani. Przewodnik Katolicki 28/2007. Pozyskano (26. 11. 2013) z http://www.przewodnik-katolicki.pl/nr/spoleczenstwo_i_kultura/przesladowani_i_zapomniani.html
- Nowa encyklopedia powszechna PWN, (1995). B. Petrozolin – Skowrońska (red.): tom II. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Nowa encyklopedia powszechna PWN, (1996). B. Petrozolin – Skowrońska (red.): tom III. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Nowa encyklopedia powszechna PWN, (1997). B. Petrozolin – Skowrońska (red.): tom VI. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Ostałecka A., 2009, Kryzysy bankowe i metody ich przewyżniania. Warszawa: Wydawnictwo Difin.
- Pokruszyński W. (2012). Bezpieczeństwo teoria i praktyka (Podręcznik akademicki). Józefów: Wydawnictwo Wyższej Szkoły Gospodarki Euroregionalnej im. Alcide De Gasperi.
- Pokruszyński W. (2013). Filozofia bezpieczeństwa. Józefów: Wydawnictwo Wyższej Szkoły Gospodarki Euroregionalnej im. Alcide De Gasperi.
- Prześladowani i zapomniani. Raport o prześladowaniach chrześcijan w latach 2007-2008, (2008).
- W. Cisło (red.). Warszawa: Wydawnictwo Duszpasterstwa Rolników.
- Rotfeld A. (1986). Międzynarodowe czynniki bezpieczeństwa Polski. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.

Słownik języka polskiego, (1978). M. Szymczak (red.): tom I. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.

Słownik wyrazów obcych i zwrotów obcojęzycznych, (1968). W. Kopaliński (red.). Warszawa: Wiedza Powszechna.

Sitek, P. (2013) Łapownictwo urzędnicze oraz gospodarcze w świetle prawa karnego. Józefów: Wydawnictwo Wyższej Szkoły Gospodarki Euroregionalnej im. Alcide De Gasperi.

Winczorek P. (2008). Komentarz do Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku. Warszawa: Wydawnictwo Liber.

Zybkiewicz L. (2004). Historia państw świata w XX wieku. USA. Warszawa: Wydawnictwo TRIO.

Akty prawne:

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dn. 2 kwietnia 1997 roku, Dz. U. 1997 nr 78 poz. 483.

Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych (Nowy Jork, 16 XII 1966), Dz. U. 1977 nr 38 poz. 167.

Powszechna Deklaracja Praw Człowieka (Paryż, 10 XII 1948). W: B. Gro-nowska, T. Jasudowicz i C. Mika (red.), Prawa Człowieka, Dokumenty międzynarodowe (ss. 15 – 20). Toruń (1996): Wydawnictwo Comer.

ECONOMIC SECURITY IN TIMES OF ECONOMIC CRISIS AT THE BEGINNING OF THE TWENTY-FIRST CENTURY BEZPIECZEŃSTWO EKONOMICZNE W DOBIE KRYZYSU GOSPODARCZEGO NA POCZĄTKU XXI WIEKU

Wiesław Breński

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

brenski@op.pl

ABSTRACTS

The post-war world economic order in the twentieth and twenty-first century has encountered problems that contribute to the economic crisis, many global economies such as the United States of America, Germany, United Kingdom, Italy, France. However, the economy: Greece, Spain, Portugal, Cyprus without the help of the European Union were to her downfall. Taking in the whole world financial and economic crisis has forced the government to introduce financial constraints in their respective countries, which led to a significant increase in unemployment and the same token, the deterioration of social and living in habitants. This applies particularly to young people, where unemployment in this group is the largest and is, for example in Spain - about 58 %.

Powojenny światowy ład ekonomiczny na przestrzeni XX i XXI wieku napotkał problemy, które przyczyniają się do kryzysu wielu światowych gospodarek takich państw jak: Stany Zjednoczone Ameryki Północnej, Niemcy, Wielka Brytania, Włochy, Francja. Gospodarki Grecji, Hiszpanii, Portugalii, Cypru całkowicie uległy załamaniu i gdyby nie pomoc Unii Europejskiej, doszłoby do ich upadku. Ogarniający cały świat kryzys finansowo-ekonomiczny, zmusił rządzących do wprowadzenia daleko idących ograniczeń finansowych w swoich krajach, co doprowadziło do znaczącego wzrostu bezrobocia i tym samym do pogorszenia warunków socjalno-bytowych obywateli. Dotyczy to w szczególności młodych ludzi, wśród których bezrobocie jest największe i wynosi np. w Hiszpanii ok. 58 %.